

**MNOHOSTRANNÉ KONZULTACE SMLUVNÍCH STRAN EVROPSKÉ DOHODY
O OCHRANĚ OBROTLOVCŮ POUŽÍVANÝCH PRO POKUSNÉ A JINÉ VĚDECKÉ
ÚČELY (Řada evropských smluv č. 123)**

**Usnesení o vzdělávání a školení osob
pracujících s laboratorními zvířaty**

přijaté na mnohostranných konzultacích dne 3. prosince 1993

Smluvní strany Evropské dohody na ochranu obratlovců používaných pro pokusné a jiné vědecké účely, na základě článku 30;

Uznávajíce, že ustanovení tohoto článku předpokládá monitorování provádění ustanovení, úpravy Dohody podle měnících se okolností a nových vědeckých poznatků a přípravu společných a koordinovaných programů v oblasti upravené touto Dohodou;

Usilující o to podporovat plně respektování ustanovení této Dohody všemi osobami podílejícími se na používání laboratorních zvířat;

Majíce na paměti, že ustanovení článku 26 této Dohody vyžaduje odpovídající vzdělávání a školení osob pracujících s laboratorními zvířaty;

Berouce na zřetel, že odpovídající vzdělávání a školení osob pracujících s těmito zvířaty představuje rozhodující prvky pro dosažení cílů této Dohody, které mají omezit počet zvířat používaných v pokusech a pokud možno zajistit respektování jejich pohody před těmito pokusy, během nich i po nich;

Přesvědčeny, že dohoda o pokynech týkajících se vzdělávání a školení těchto osob by napomohla zavedení nových školících programů a dosažení odpovídající úrovně vzdělání požadované touto Dohodou;

Přesvědčeny, že Kodex chování pro vzdělávání a školení uvedený v příloze tohoto usnesení obsahuje řadu pokynů, jejichž prováděním bude dosaženo vyšší míry respektování ustanovení této Dohody všemi osobami pracujícími s laboratorními zvířaty ve smluvních stranách této Dohody;

Se dohodly, že:

- i. zajistí, aby tyto pokyny byly doručeny osobám odpovědným za vzdělávání a školení osob pracujících s laboratorními zvířaty;
- ii. zajistí, aby tyto osoby dodržovaly tyto pokyny ve svých kurzech;
- iii. budou podporovat, aby osoby odpovědné za vzdělávání a školení zavedly programy umožňující plnění požadavků této Dohody pro všechny osoby pracující s laboratorními zvířaty.

PŘÍLOHA

KODEX CHOVÁNÍ PRO VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLENÍ OSOB PRACUJÍCÍCH S LABORATORNÍMI ZVÍŘATY

. Berouce na zřetel výsledky záslužné práce provedené Federací evropských sdružení vědy o laboratorních zvířatech (FELASA), smluvní strany, v souladu s článkem 20 odstavec d a s článkem 26 této Dohody, vymezily čtyři kategorie osob, které musí absolvovat odpovídající vzdělávání a školení.

Kategorie A: Osoby pečující o zvířata

Kategorie B: Osoby provádějící pokusy, dle definice v článku 1 odstavec 2c této Dohody

Kategorie C: Osoby odpovědné za řízení nebo koncepci pokusů, dle definice v článku 1 odstavec 2c této Dohody

Kategorie D: Odborníci na vědu o laboratorních zvířatech, uvedení v článku 20 odstavec d.

. Bylo dohodnuto, že tyto pokyny budou tvořit pouze nezbytný základ pro témata, která mají být začleněna, v rozsahu nezbytném pro příslušný úkol, do vzdělávacích a školicích programů tak, aby byla dosažena odpovídající úroveň vyžadovaná touto Dohodou pro osoby pracující s laboratorními zvířaty.

Aby byl umožněn pohyb těchto osob mezi jednotlivými zeměmi, je třeba mít poskytovatele školení k tomu, aby vydávali dokument prokazující absolvování školicích programů a obsahující informace o nich.

POKYNY PRO KATEGORII A

Školení osob pečujících o zvířata:

1. Základní instruktáž o etických a právních aspektech péče o laboratorní zvířata.
2. Manipulace se zvířaty a chov
 - Prostředí, vybavení, klece a příslušenství v zařízeních pro zvířata: popis, použití a údržba.
 - Manipulace a znehybnění.
 - Základní znalosti o humánních metodách usmrcování příslušných druhů zvířat.
 - Prvky obecné fyziologie a chování druhů zvířat používaných pro pokusné účely.
 - Chov a plemenitba zvířat.
 - Kontrola prostředí v prostorách pro zvířata.
3. Rozpoznání zdraví a nemoci

- Hygiena a tlumení nákaz.
 - Prvky obecné fyziologie a chování jednotlivých druhů zvířat používaných pro pokusné účely.
4. Rozpoznání bolesti, utrpení a strádání
 5. Místní praktiky týkající se bezpečnosti, administrativy, přepravy, přejímky zvířat a zásob, likvidace zvířat.
 6. V případě potřeby speciální školení ve všech otázkách spojených s asistencí při pokusech.

POKYNY PRO KATEGORII B

Školení osob provádějících pokusy, dle definice v článku 1 odstavec 2 c této Dohody.

1. Základní odpovídající znalosti v oblasti péče o zvířata a místních praktik týkajících se bezpečnosti, administrativy, přepravy, přejímky zvířat a zásob a likvidace zvířat.
2. Základní instruktáž o etických a právních aspektech používání laboratorních zvířat.
3. Manipulace se zvířaty a hlavní zásady chovu
 - Biologické, především fyziologické charakteristiky, a hlavní etologické charakteristiky jednotlivých druhů, plemen a linií zvířat vztahující se k příslušnému úkolu;
 - Manipulace a znehybnění.
 - Humánních metody usmrcování příslušných druhů zvířat.
4. Rozpoznání zdraví a nemoci
 - Praktické aspekty monitorování zdraví a nemoci.
5. Rozpoznání bolesti, utrpení a strádání
6. Vzdělávání a školení týkající se provádění pokusů.

V rozsahu nezbytném pro příslušný úkol,

- Porozumění prvkům koncepce pokusu, včetně koncepce tří „R“ („replacement“ - náhrada zvířat v pokusech, „reduction“ – redukce počtu zvířat, „refinement“ – snížení až úplné vyloučení bolestivých a stresujících postupů);
- Relevantnost systémů ustájení a místního prostředí pro pokusy;
- Anatomie zvířat používaných pro pokusné účely;

- Anestézie, analgésie a vhodná aplikace pokusů ukončení s cílem minimalizovat utrpení zvířat („humánní usmrcení“)
- Příslušné metody a chirurgické postupy.

Školení osob spadajících do kategorie B musí zahrnovat velký podíl praxe, která bude obvykle prováděna pod dohledem osoby s rozsáhlými zkušenostmi v těchto oblastech. Osoby spadající do kategorie B rovněž musí být poučeny o důsledcích mikrobiologického stavu zvířat.

POKYNY PRO KATEGORII C

Školení osob odpovědných za řízení nebo koncepci pokusů, dle definice v článku 1 odstavec 2c této Dohody.

Vědečtí pracovníci odpovědní za koncepci nebo řízení pokusů na zvířatech mohou být považováni za způsobilé, pokud:

- mají ukončené vysokoškolské vzdělání, získali hodnost bakaláře nebo magistra (podle zvyklostí dané země) nebo rovnocenné vzdělání v oboru jako je např. biologie (zvířat), lékařství nebo veterinární lékařství nebo v jiném oboru s odpovídajícím vzděláním v oblasti zoologie, anatomie nebo fyziologie;
- absolvovali základní kurz v oboru vědy o laboratorních zvířatech, jehož cílem je vštípit jim přiměřenou míru odpovědnosti za používání zvířat v souladu s vysokými vědeckými standardy. Délka kurzu se liší v závislosti na používaných školících metodách a zkušenostech účastníků kurzu, avšak obecně se považují za uspokojivé osnovy čítající 80 hodin nebo jejich ekvivalent pro osobu bez dostatečných zkušeností v oblasti pokusů se zvířaty. Tohoto lze dosáhnout pomocí souvislých nebo modulárních kurzů nebo akumulací vhodného vyučování, studia a zkušeností, které společně poskytují odpovídající šířku a hloubku znalostí.

Tento základní kurz by měl zahrnovat následující hlavní témata:

- a) etické aspekty a legislativa
- b) biologie a chov laboratorních zvířat
- c) mikrobiologie a nemoci
- d) koncepce pokusů na zvířatech
- e) anestézie, analgésie a pokusy
- f) alternativy k používání zvířat
- g) analýza příslušné odborné literatury.

Je třeba zajistit další specializované školení.

POKYNY PRO KATEGORII D

Odborníci v oboru vědy o laboratorních zvířatech, uvedení v článku 20 odstavec d.

Tyto osoby kromě toho, že mají veterinární či jinou odpovídající kvalifikaci, mohou potřebovat i další znalosti a zkušenosti podobné těm uvedeným v bodech osnov pro osoby kategorie C. Může se stát, že bude nezbytné, aby si taková osoba rozšířila své znalosti o laboratorních pokusech a jednotlivých druzích zvířat, s nimiž běžně není obeznámena.

Tyto osoby mohou potřebovat specializovanější znalosti a zkušenosti než ostatní laboratorní pracovníci v oblastech své působnosti, jako je např. mikrobiologie příslušných druhů zvířat, řízení jakosti, monitorování zdraví, patologie a prevence nemocí a jejich léčba, etické aspekty a legislativa, metody humánního usmrcování zvířat, úleva od bolesti po pokusech a ošetřování zvířat.